

ZÁPIS: Exploring synergies between Horizon Europe and regional policy

Datum:	2. 2. 2021
Místo konání:	online
Zapsal/a:	Denisa Fančová, senior odborný konzultant pro výzkum

1

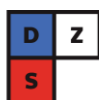
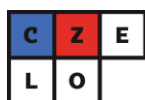
Dne 2. února 2021 uspořádala platforma Evropského parlamentu pro posouzení vědeckých a technologických možností (STOA) online workshop na téma „**Exploring synergies between Horizon Europe and regional policy**“.

Christian Ehler (EP) v úvodu zmínil potřebu správného nastavení synergií mezi Horizontem Evropa, strukturálními fondy a programem Next Generation EU za účelem zotavení se ze současné krize. Synergie jsou nezbytné i pro dosažení dvojité tranzice, která je průřezovým tématem všech EU programů.

Anna Panagoupoulou (GŘ RTD) poukázala na důležitost synergií pro maximalizaci vědeckého, ekonomického a společenského dopadu a zajištění pákového efektu investic do VaVal. K tomu, aby bylo možné synergie využívat v praxi, je potřeba dosáhnout dohody na všech relevantních úrovních – společná vize na politické úrovni, komplementární priority na programové úrovni a právní ustanovení (příloha IV HE, CPR ERDF/ESF+ a GBER) na implementační úrovni.

V rámci současného programového období (2021–2027) bude umožněno několik druhů synergií napříč různými programy.

- **Alternativní financování** – např. *Pečeť excelence* (SoE) – bylo k dispozici již v rámci H2020, nově dojde ke zjednodušení podmínek a k lepšímu souladu ERDF s podmínkami HEU. Nyní zde již nebude potřeba dvojitého hodnocení a bude zde také výjimka z oznamovací povinnosti státní podpory. Alternativní financování je možné využít také pro 12 dalších unijních programů (např. LIFE, Digitální Evropa, Kreativní Evropa, Obranný fond, CEF2 atd.). Jedná se zatím o financování projektů s jedním příjemcem (MSCA, ERC, EIC Akcelerator), EK však do budoucna uvažuje o rozšíření tohoto typu podpory i pro projekty s více příjemci.
- **Integrované financování** – ERDF bude možné v novém programovém období použít také jako národní příspěvek do evropských partnerství (spolufinancovaná a institucionalizovaná partnerství). K tomu, aby to bylo možné, musí být ale tento transfer v souladu s prioritami S3. V případě spolufinancovaných partnerství bude potřeba také příspěvku z národních zdrojů (50 % z příspěvků musí být uhrazeno z národních zdrojů a 50 % může být doloženo z ERDF).
- **Transfer** do výše 5 % z fondů sdíleného managementu do centrálně/nepřímo řízených EU programů včetně HEU. V rámci transferu financí do HEU budou aplikována pravidla HEU. V případě nevyužití celé přesunutá částka bude možné tuto částku vrátit zpět do původního programu (31. srpen n+1).
- **Kumulativní financování** – umožní financování stejné akce z různých EU programů. Nebude však umožněno financovat stejné náklady víckrát (zamezení dvojího financování) a budou zde

i nadále aplikována jednotlivá pravidla různých programů (potřeba několika hodnocení a grantových dohod).

Martin Kern (EIT) zmínil politickou dohodu ohledně aktualizace právního základu Evropského inovačního a technologického institutu (EIT) a jeho nového strategického programu inovací na období 2021–2027 z 28. ledna 2021. Přijaté návrhy sladí EIT s programem Horizont Evropa a umožní klást větší důraz na svůj regionální rozměr. EIT už od počátku aktivně buduje synergie mezi svými znalostními a inovačními centry (KICs), a to konkrétně prostřednictvím tzv. *Cross-KICs actions*. Jako příklad synergií dosažených v roce 2021 MK zmínil [memorandum o porozumění mezi EIT a EIC](#) z 8. ledna 2021 a společnou výzvu MTI a NRDIO k financování zapojení maďarských subjektů do EIT.

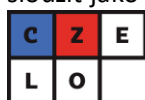
EIT si v rámci EIT regionálního inovačního schématu (EIT RIS) klade za cíl, aby větší počet organizací z celé Evropy, a to především ze zemí méně výkonných ve VaVal, těžilo z práce společenství institutu EIT a podílelo se na jeho činnostech. Účelem strategie EIT RIS je zvyšovat schopnost inovovat v evropských regionech, které ještě nespolupracují s institutem EIT a jeho inovačními společenstvími. I navzdory zvýšení účasti RIS zemí, hodnocení výsledků EIT RIS za období 2014–2019 ukázalo jenom částečný úspěch, a právě proto bude v novém programovém období regionální inovační program posílen více.

Mikel Landabaso Alvarez (JRC) upozornil na to, že debata o synergiích mezi rámcovými programy a kohezními fondy probíhá už od 2.RP. K správnému fungování synergií je potřeba podpory všech zaangażovaných stakeholderů. Při nastavování synergií mezi HEU a ERDF je potřeba brát v potaz dvě odlišné logiky intervence. Zatímco rámcový program se zaměřuje na excelentnost a průlomové inovace bez ohledu na to, z jaké země daný výzkumník pochází; strukturální fondy se zaměřují na regionální relevanci a ekonomickou transformaci regionů na základě strategií inteligentních specializací. Narozdíl od programu Horizont Evropa, který je centrálně řízený, jsou strukturální fondy řízené přímo ČS a/nebo regiony.

Pro úspěšné fungování synergií mezi HEU a ERFD je nezbytná správně nastavená strategie inteligentní specializace (RIS3). RIS3 stanovuje důležité oblasti pro rozvoj regionu a určuje, co se má podniknout pro to, aby tyto oblasti byly ještě větším přínosem pro dané území. Zároveň slouží k efektivnímu financování aktivit (z evropských, národních a regionálních zdrojů), které mají vést ke zvýšení konkurenceschopnosti členských států a jejich regionů, a to především posílením výzkumných a inovačních kapacit ve vytyčených perspektivních oblastech ekonomiky.

Peter Berkowitz (GŘ REGIO) zopakoval, že k tomu, aby mohly synergie fungovat, je potřebná změna smýšlení a strategičtější přístup. I navzdory tomu, že politika soudržnosti a rámcový program mají odlišné cíle, jsou zde oblasti, které se vzájemně překrývají a doplňují, a to především v rámci prvního cíle politiky soudržnosti – Inteligentnější Evropa. Synergie jsou budovány už v rámci přípravy dohod o partnerstvích, které musí po novém brát v potaz doporučení pro jednotlivé země v rámci Evropského semestru, které v mnoha případech obsahují doporučení týkající se zlepšení VaVal. Zároveň je v rámci dohody o partnerství potřeba stanovit opatření pro účinné a efektivní využívání ESIF fondů a doplňkovost mezi fondy sdíleného managementu a dalšími nástroji Unie.

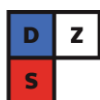
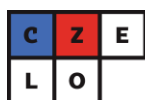
Peter Berkowitz dále zmínil, že v rámci RIS3 je potřeba vylepšit mnoho aspektů a bylo by vhodné zde adresovat také priority Zelené dohody pro Evropu a obnovu EU po současné pandemii. RIS3 musí sloužit jako rozhraní toho, co se dělá na regionální úrovni a na úrovni EU.

Paul Webb (GŘ RTD) se ve svém příspěvku věnoval procesu strategického plánování, do kterého jsou zapojena různá GŘ, ministerstva a různí stakeholdeři. Výsledkem procesu jsou pracovní programy, které umožní budování vědecké základny pro ostatní Evropské programy (např. na výsledky z výzev 1. klastru bude moct navázat program EU4Health, na 2. klast DEP či Vesmírní program). Jako úspěšný příklad postavený na synergiích uvedl FCH JU, které prostřednictvím financování z H2020 vyvinulo vodíkové autobusy. Infrastruktura pak byla budována jednotlivými regiony, a to prostřednictvím různých zdrojů, jako např. z kohezních fondů, národních zdrojů, CEF nebo EIB.

3

Na závěr bylo zmíněno, že EK v blízké době plánuje pro ministerstva a řídicí orgány uspořádat speciální workshop na toto téma a také vydat speciální dokument s pokyny.

PODPOŘENO
PROJEKTEM
MŠMT MS2102